

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

โดยการวิเคราะห์ห่อถัก

A Synthesis of Research in Development Nursing Student's Competencies of Professional Using Meta-Analysis

ยมนา ชนะนัล* และเรองอไร อมรไชย**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล โดยการวิเคราะห์ห่อถัก ผลงานวิจัยจำนวน 55 เล่ม ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2553 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าขนาดอิทธิพล (d) และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

งานวิจัยที่มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์มีจำนวน 29 เล่ม มีวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ 5 ด้าน ใน 8 ด้านที่มีค่าขนาดอิทธิพลมากกว่า 0.8 ได้แก่ 1. ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ได้แก่ รูปแบบการเรียน การสอนบูรณาการจริยธรรม (d=5.5) กิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรม (d=5.45) และรูปแบบการเรียนการสอน แบบใช้หลักฐาน (d=4.31) 2. ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการนฤครรภ์ ได้แก่ หลักสูตรจิตตปัญญาศึกษา (d=2.64) และรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (d=1.52) 3. ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ได้แก่ โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก (d=3.24) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (d=2.92) หลักสูตรฝึกอบรมด้านการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (d=2.17) รูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (d=2.16) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (d=1.50) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (d=1.28) รูปแบบการสอนโดยใช้แผนผังทางปัญญา (d=1.15) และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (d=1.11) 4. ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ ได้แก่ โปรแกรมการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (d=2.69) รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (d=2.28) รูปแบบการเรียน การสอนแบบบูรณาการ (d=2.17) และรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (d=1.98) 5. ด้านวิชาการ และการวิจัย คือ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (d=3.80) รูปแบบการเรียนการสอน โดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (d=2.03) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา (d=1.94) รูปแบบการเรียนการสอน แบบบูรณาการ (d=1.79) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (d=1.34) และรูปแบบ การเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (d=1.14) โดยไม่พบตัวแปรกำกับกับคุณลักษณะงานวิจัยตัวใดที่ทำให้ค่าขนาด อิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ สมรรถนะทางวิชาชีพ, นักศึกษาพยาบาล, การวิเคราะห์ห่อถัก

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

** อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี: อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The research aimed to synthesize the researches related to the development of the nurse students' profession faculty by means of meta-analysis. The samples used in the research were 55 pieces of researches related to the development of the nurse students' profession faculty, which were published during 2000 – 2010. Statistics used in data analysis were effect size (d) and one way ANOVA.

The research findings were as follows:

The quality researches were 29. With the development of professional competencies in five of the eight sides, with effect size greater than 0.8. the following were found :

Faculty 1 on ethics, etiquette and laws included the integrated instructional approach on ethics (d=5.5), activities for ethical behavioral development (d=5.45), and evidence-based instruction (d=4.31). Faculty 2 on nursing and midwifery practice included the contemplative education (d=2.64) and the instructional approach based on a situational learning (d=1.52). Faculty 3 on the professional attributes included a training program for a suitable behavior in expression (d=3.24), a simulation-based instruction (d=2.92), a training course for emotional quotient (d=2.17), a learner-centered instructional approach (d=2.16), a case study based instruction (d=1.50), the instruction based on situational learning (d=1.28), the intelligence map- based instruction (d=1.15) and the group relation activity (d=1.11). Faculty 4 on leadership, management and quality development included a training program on leadership for inspiration (d=2.69), the instruction based on a cooperative learning (d=2.28), the integrated instruction (d=2.17) and the instruction through the portfolio (d=1.98). Faculty 5 on academic affair and researches included the instruction to enhance a self-learning (d=3.80), computer-assisted instruction (d=2.03), a case study-based instruction (d=1.94), the integrated instruction (d=1.79), the situational learning based instruction (d=1.34) and the brain based instruction (d=1.14) and there were no variables to control or regulate the characteristics of the researches which made the research result different with a statistical significance.

Keywords : Competencies of Professional, Nursing Student, Meta-Analysis

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเริ่มดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา โดยได้กำหนดขอบข่ายของการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานทางการศึกษาและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพัฒนาประเทศชาติ อยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข ดำเนินการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ (Vocational Qualification) ในทุกสาขาวิชาชีพพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทุกระดับ ให้มีความรู้ เชิงวิชาการ วิชาชีพ เทคโนโลยี มีคุณธรรม มีความรู้เชิงบริหาร ทักษะด้านการจัดการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความกล้าที่จะใช้กระบวนการทัศน์ใหม่ (เสถียร อูสาหะ 2542 : 1) มาตรฐานวิชาชีพพยาบาลได้ถูกกำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและ

พ.ศ. 2528 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 และจากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มีวิสัยทัศน์ให้คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์รอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2552 : 2) ความเป็นผู้มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถให้การพยาบาลได้อย่างเป็นองค์รวม โดยใช้ศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาล และหลักฐานเชิงประจักษ์ ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณของวิชาชีพ สามารถทำงานเป็นทีมกับสหวิชาชีพมีความสามารถในการบริหารจัดการในองค์กรทางสุขภาพ พัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคม ได้อย่างต่อเนื่องศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในการพยาบาล และคุณค่าแห่งตน สภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2552 ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่สถาบันการศึกษา ผลิตบัณฑิตพยาบาลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลมีสมรรถนะทางวิชาชีพ อันประกอบด้วยสมรรถนะทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ 5) สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ 8) สมรรถนะด้านสังคม (สภาการพยาบาล 2552 : 1-22)

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่ทำการศึกษานักศึกษาพยาบาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีการศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆจำนวนมาก จากรายงานข้อมูลของสถาบันวิจัยแห่งชาติ มีจำนวนทั้งสิ้น 819 เรื่อง ทั้งนี้ผลงานการวิจัยที่ผ่านมาอยู่ในลักษณะกระจัดกระจาย มีการศึกษาซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้อย่างเป็นระบบ (ประณีต สงวัฒนา 2552 : 1-7) ดังนั้นการรวบรวมงานวิจัยเพื่อนำมาสังเคราะห์ให้ได้องค์ความรู้ หรือข้อสรุปที่ชัดเจนเพื่อสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพได้ต่อไปจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย มาทำการศึกษาโดยสังเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาน เพื่อสรุปภาพรวมของการศึกษาที่ผ่านมา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ทั้งในด้านของคุณลักษณะของงานวิจัย และค่าขนาดอิทธิพล รวมถึงตัวแปรที่มีผลต่อความแปรปรวนของค่าดัชนีมาตรฐานของการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นความรู้ใหม่และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้วยวิธีการวิเคราะห์

ห่อภิมาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทและปริญญาเอก ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล (แต่ละด้าน) ในประเทศไทย มีการเผยแพร่ในรูปของงานวิจัยฉบับเต็มเพื่อประเมินรูปแบบการวิจัยได้อย่างครอบคลุม และตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2553 ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในระยะที่ 3 เริ่มจากปี พ.ศ. 2543 (เสถียร อูสาหะ 2542 : 1) เน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน เน้นการวิจัยทดลองการใช้แผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กไทย เน้นการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์งานวิจัยโดยเริ่มจากปี พ.ศ. 2543 กระทั่งถึงปี พ.ศ. ปัจจุบันที่เริ่มดำเนินการวิจัย มีรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์/ปริญญาโทและปริญญาเอกที่ศึกษาตัวแปรสอดคล้องตามกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ 152 เล่ม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2553 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์คือเป็นงานวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง มีการเผยแพร่ในรูปของงานวิจัยฉบับเต็มและมีค่าสถิติที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการคำนวณค่าขนาดอิทธิพล ได้แก่ ค่า F , t , SD , $\bar{x}$ และ n สามารถเข้าถึงได้ทั้งจากระบบการยืมโดยตรงจากห้องสมุดหรือผ่านทางฐานข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ในการคัดเลือกรายงานวิจัยพบว่างานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกตามที่คุณวิจัยกำหนดมีจำนวน 55 เล่มจึงกำหนดเป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำมาประเมินคุณภาพของงานวิจัยตัวอย่างที่นำมาศึกษาโดยดัดแปลงมาจากแบบประเมินการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมในด้านวิทยการวิจัยทั้งหมด นำแบบประเมินตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย (CVI) เท่ากับ 0.90 และหาค่าความเท่าเทียมกันของการสังเกต ระหว่างผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 1.00

2.2 แบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบจำนวน 23 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ส่วนที่ 2 ข้อมูลของระเบียบวิธีวิจัย ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของงานวิจัย ส่วนที่ 4 ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย นำแบบประเมินตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย (CVI) เท่ากับ 0.83 และหาค่าความเท่าเทียมกันของการสังเกต ระหว่างผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองโดยการสำรวจรายชื่อรายงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น คือ สมรรถนะวิชาชีพพยาบาล, วิชาชีพพยาบาล และนักศึกษาพยาบาล ผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ คัดเลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ความนิลผลงานวิจัยที่สามารถดาวน์โหลดผ่านระบบออนไลน์ และติดต่อห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆเพื่อขอยืมหรือถ่ายเอกสารวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลตามรายชื่อที่สำรวจไว้ อ่านงานวิจัยรอบที่หนึ่งเพื่อตรวจสอบความครบถ้วน

ของเนื้อหาสาระงานวิจัยและเพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์ได้ พบว่า มีงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 55 เล่ม อ่านงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์รอบที่สอง โดยละเอียดและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกคุณลักษณะและผลการวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึก หากพบว่าไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจนผู้วิจัยต้องทำการอ่านงานวิจัยนั้นอีกครั้งและบันทึกเพิ่มเติม นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์คำนวณหาค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Excel ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามวิธีของ Glass, McGaw and Smith (1981)

การวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณสถิติภาคบรรยายเพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงการกระจายความเบ้และความโด่ง ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย ได้แก่ ด้านลักษณะทั่วไป ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัยและด้านคุณภาพงานวิจัย นำค่าสถิติที่ได้จากงานวิจัย (ผลการวิจัย) มาคำนวณค่าขนาดอิทธิพล ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐานอันแสดงถึงควมมีอิทธิพลของผลการวิจัยต่อการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ทำการตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของค่าขนาดอิทธิพลจากการวัดและการสุ่ม แล้วทำการปรับแก้ค่าขนาดอิทธิพลเพื่อให้ปลอดความคลาดเคลื่อนจากการวัดและการสุ่ม คัดเลือกงานวิจัยจากค่าคะแนนประเมินคุณภาพงานวิจัย ต้องมีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ย (≥ 75 คะแนน) งานวิจัยที่มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์ มีจำนวน 29 เล่ม ให้ค่าขนาดอิทธิพล 44 คำนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิจัยในรูปค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าขนาดอิทธิพล (d) และ F-test (One Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย ด้านคุณลักษณะทั่วไป พบว่า ปีที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยมากที่สุด คือ พ.ศ. 2543 (ร้อยละ 18.18) มหาวิทยาลัยที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลิตงานวิจัย (ร้อยละ 21.82) ประเภทของงานวิจัยที่มีจำนวนมากที่สุด คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท (ร้อยละ 45.45) สาขาของงานวิจัยที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สาขาการพยาบาลศึกษา (ร้อยละ 12.73) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า รูปแบบการดำเนินการวิจัยที่ใช้มากที่สุดคือ รูปแบบ Nonrandomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ร้อยละ 36.36) วัตถุประสงค์การวิจัยที่มีมากที่สุด คือ เพื่อเปรียบเทียบ (ร้อยละ 70.91) ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 41.82) ขนาดกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 21-30 คน มากที่สุด (ร้อยละ 21.82) วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างที่งานวิจัยใช้มากที่สุด คือ การเลือกแบบเจาะจง (ร้อยละ 54.55) วิธีควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่งานวิจัยใช้มากที่สุด คือ การสุ่ม (Randomization) (ร้อยละ 43.64) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยมากที่สุด คือ แบบทดสอบ (ร้อยละ 54.54) ระยะเวลาในการทดลองอยู่ระหว่าง 1-5 สัปดาห์มากที่สุด (ร้อยละ 29.09) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่พบมากที่สุด คือ Independent t-test (ร้อยละ 58.18) ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยที่นำมาศึกษามีการกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัยมากที่สุด (ร้อยละ 78.18) และกำหนดสมมติฐานแบบมีทิศทางมากที่สุด (ร้อยละ 61.82) แต่ไม่มีการกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ในสมมติฐานงานวิจัย (ร้อยละ 98.18) ด้านคุณภาพงานวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนเท่ากับ 74.75 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่า คุณภาพงานวิจัยระดับปานกลาง ร้อยละ 83.63 รองลงมาคือคุณภาพงานวิจัยระดับต่ำ ร้อยละ 9.09 และคุณภาพงานวิจัยระดับสูง ร้อยละ 7.27

เมื่อจำแนกปริมาณงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลตามระดับชั้นปีของนักศึกษา พบว่า ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาสมรรถนะที่ 3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่พัฒนาสมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการและการวิจัย และ ชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่พัฒนาสมรรถนะที่ 2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และการผดุงครรภ์ สมรรถนะที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ และสมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการ และการวิจัย

ผลสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 55 เล่ม ให้ผลการวิจัยในรูปค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมด 84 ค่า งานวิจัยที่มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์ มีจำนวน 29 เล่ม ให้ค่าขนาดอิทธิพล 44 ค่า เมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการวิจัยในรูปค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัย พบว่า ไม่มีตัวแปรกำกับคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ให้ค่าขนาดอิทธิพลขนาดใหญ่ ($d \geq 0.8$) และคุณภาพงานวิจัยผ่านตามเกณฑ์ (ระดับคะแนน ≥ 75 คะแนน) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิธีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล เรียงลำดับตามค่าขนาดอิทธิพล จำแนกตามสมรรถนะแต่ละด้าน

สมรรถนะด้าน	รูปแบบการเรียนการสอน/ หลักสูตร/กิจกรรมโปรแกรม	ค่า อิทธิพล	รูปแบบการเรียนการสอน/ หลักสูตร/กิจกรรมโปรแกรม	ค่า อิทธิพล
ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและ กฎหมาย	รูปแบบการเรียนการสอนบูรณา การจริยธรรม	5.50	กิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรม	5.45
	รูปแบบการเรียนการสอนแบบ ใช้หลักฐาน	4.31		
ด้านการปฏิบัติ การพยาบาลและ การผดุงครรภ์	หลักสูตรจิตตปัญญาศึกษา	2.64	รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	1.52
ด้านคุณลักษณะ เชิงวิชาชีพ	โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมที่ เหมาะสมในการแสดงออก	3.24	รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง	2.92
	หลักสูตรฝึกอบรมด้านการ เสริมสร้างความฉลาดทาง อารมณ์	2.17	รูปแบบการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.16

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมรรถนะที่	รูปแบบการเรียนการสอน/ หลักสูตร/กิจกรรมโปรแกรม	ค่า อิทธิพล	รูปแบบการเรียนการสอน/ หลักสูตร/กิจกรรมโปรแกรม	ค่า อิทธิพล
	รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ กรณีศึกษา	1.50	รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	1.28
	รูปแบบการสอนโดยใช้แผนผัง ทางปัญญา	1.15	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	1.11
ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และ การพัฒนา คุณภาพ	โปรแกรมการฝึกอบรมภาวะ ผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้าง แรงบันดาลใจ	2.69	รูปแบบการเรียนการสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้	2.28
	รูปแบบการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	2.17	รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน	1.98
ด้านวิชาการ และ การวิจัย	รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อ เสริมสร้างลักษณะการเรียนรู้ด้วย ตนเอง	3.80	รูปแบบการเรียนการสอน โดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	2.03
	รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ กรณีศึกษา	1.94	รูปแบบการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	1.79
	รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	1.34	รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ สมองเป็นฐาน	1.14
ด้านการสื่อสาร และสัมพันธภาพ	-			
ด้านเทคโนโลยี และสารสนเทศ	-			
ด้านสังคม	-			

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2553 พบว่า ปีที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยมากที่สุด คือ พ.ศ. 2543 งานวิจัยโดยเฉลี่ยที่ผลิตต่อปีมีเพียง 5 เล่มต่อปี ถือเป็นปริมาณงานวิจัยที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลทั่วประเทศถึง 80 สถาบัน อาจเนื่องมาจากการมุ่งพัฒนาองค์ความรู้ในการดูแลผู้ป่วย/การให้การพยาบาลด้านสุขภาพ เพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพและระบบการพยาบาลของประเทศ โดยคณะพยาบาลศาสตร์แต่ละสถาบันการศึกษา สภาการพยาบาล และสถาบันวิจัย ระบบสาธารณสุข สนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาระบบและรูปแบบการพยาบาล นักวิจัยส่วนใหญ่เป็นอาจารย์พยาบาล มุ่งพัฒนาศาสตร์เฉพาะทางการพยาบาลตามความสามารถและความสนใจของแหล่งทุน (วิจิตร ศรีสุพรรณ 2547 : 3 - 4) งานวิจัยด้านการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพจึงขาดการสนับสนุนเท่าที่ควร นอกจากนี้งานวิจัยส่วนใหญ่ที่สังเคราะห์ครั้งนี้เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ สาขาการพยาบาลศึกษา สาขาการอุดมศึกษา สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร อาจเนื่องมาจากสาขาดังกล่าว มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าหากจะให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ทางการศึกษา นั้นหมายถึง การศึกษาศาสตร์ทางการสอนเพิ่มเติม นอกจากการเรียนเฉพาะทางด้านการศึกษา ดังที่สถาบันการศึกษาทางการพยาบาลหลายสถาบัน ได้จัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น สาขาศาสตร์และศิลปะการสอนทางการพยาบาล เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล มีความสามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาพยาบาลได้ทั้งในห้องเรียนและในคลินิกอย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ ตลอดจนจรรยาบรรณของอาจารย์

ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า รูปแบบการวิจัยดำเนินการวิจัยโดย Nonrandomized Control-Group Pretest-Posttest Design และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเพื่อเป้าหมายของการพัฒนาเฉพาะกลุ่ม โดยมีการกำหนดกรอบของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาเลือกวิธีการเลือกตัวอย่างที่เหมาะสมกับลักษณะของตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา หรือทำการศึกษาประชากรทั้งหมดที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจะได้รับประโยชน์สูงสุด (สมพงษ์ พันธุ์รัตน์ 2550: 30-32) มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนโดยใช้การสุ่ม (Randomization) มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเทคนิคในการวิจัยเชิงทดลองที่ทำให้กลุ่มต่างๆ ที่จะวิจัยมีความคล้ายคลึงกันในด้านตัวแปรที่เป็นลักษณะของบุคคล และเป็นวิธีที่ดีที่สุดเพราะแต่ละกลุ่มมีโอกาสเท่าๆ กัน ที่จะประสบความแปรผัน (วิจิตร ศรีสุพรรณ 2547: 62 -63, ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์ 2551: 25-30) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นกับลักษณะของตัวแปรที่จะวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (สมชาย วรภิรมย์สกุล 2553: 211) ในครั้งนี้พบว่า เป็นแบบทดสอบสูงสุด อาจเนื่องมาจากงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สมรรถนะที่ 5) ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาอยู่ระหว่าง 1 – 5 สัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของวิธีการพัฒนาที่ศึกษา และการประเมินผลของการทดลอง ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย พบว่า งานวิจัยร้อยละ 78.18 มีการกำหนดกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิจัย อาจเนื่องจากการสร้างกรอบแนวคิดจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้วิจัยและผู้ท่่านงานวิจัย สามารถเข้าใจแนวคิดสำคัญที่แสดงถึงแก่นของปัญหาการศึกษา เป็นตัวชี้เนำงานวิจัยให้เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อตอบปัญหาการวิจัย เป็นแนวทางในการกำหนดความหมายตัวแปร การสร้างเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การกำหนดกรอบทิศทางในการทำวิจัยได้เหมาะสม ถูกต้อง โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูล (พัชรา สินลอยมา 2551 : 6) ร้อยละ 61.82 มีการกำหนดสมมติฐานแบบมีทิศทางมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอย่างชัดเจน จากความมั่นใจที่มีในเหตุและผลที่ได้จาก

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีอำนาจในการทดสอบมากกว่าสมมุติฐาน แบบไม่มีทิศทางในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่เท่ากัน (สมชาย วรกิจเกษมสกุล 2553 : 107 -110)

จากงานวิจัยทั้ง 55 เล่ม ที่มุ่งศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลแต่ละด้าน โดยมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาพัฒนา พบว่า สมรรถนะที่ 5 ด้านวิชาการ และการวิจัย มีปริมาณมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก นโยบายทางด้านการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพคนให้มีความรู้ ทักษะ และความพร้อมที่จะรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เพื่อสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2544: 1-23) ขณะเดียวกันพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 มาตราที่ 8 และ 28-30 กำหนดเป็นกฎหมายให้พยาบาลวิชาชีพทุกคนที่สำเร็จการศึกษา นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 จะต้องผ่านการสอบความรู้เพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จึงเป็นหนึ่งเหตุผลที่ทำให้สถาบันการศึกษาต่างๆ มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล มากกว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่นๆ ขณะที่สมรรถนะด้านสังคม ยังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาพัฒนา สมรรถนะด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีปริมาณน้อยมาก ส่วนสมรรถนะด้านอื่นๆ ก็ยังคงมีการศึกษาค่อนข้างน้อย จะเห็นได้ว่ายังคงมีความจำเป็นและเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ และควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง รวมกระทั่งการศึกษาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ การติดตามผลระยะยาวถึงความคงทนของผลการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากความคงทนเป็นการคงไว้ซึ่งความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับรู้และเมื่อศึกษาสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปแล้ว สามารถจดจำสิ่งนั้นไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาจะผ่านไปนานเท่าใดก็ตาม (สิวลี แซะยูซุบ 2550 : 52-59) นั้นหมายถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้งานวิจัยที่มีคุณภาพดียังมีปริมาณน้อย ควรส่งเสริมพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์ห่อภิมาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552 : 338) ผลการวิจัยที่ให้ค่าขนาดอิทธิพลขนาดใหญ่ คือ ค่ามากกว่า 0.80 (Cohen 1988 : 25) แสดงถึงควมมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลที่ควรเผยแพร่และนำไปประยุกต์ใช้ในสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้เป็นไปตามสภาการพยาบาลกำหนดและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพเมื่อนักศึกษาพยาบาลจบเป็นบัณฑิตพยาบาล อันจะได้มาซึ่งบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงาน สถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปริมาณงานวิจัยมีเพียง 5 เล่มต่อปี ถือเป็นปริมาณงานวิจัยที่ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลทั่วประเทศถึง 80 สถาบัน และควรสนับสนุนให้ศึกษาพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพในด้านที่ยังมีปริมาณน้อยหรือไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาพัฒนา ได้แก่ ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และด้านสังคม

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจต้องกำหนดทิศทางของการวิจัยและโจทย์วิจัยใหม่ โดยนอกจากจะสนับสนุนให้มีการวิจัยในการพัฒนารูปแบบทางการพยาบาลแล้วจำเป็นต้องวิจัยพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะอันพึงประสงค์

3. ผลการวิจัยทำให้ทราบค่าขนาดอิทธิพลของวิธีการพัฒนาสมรรถนะต่างๆ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการพัฒนาสมรรถนะต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ด้านจริยธรรมจรรยาบรรณ และกฎหมาย ด้านการผดุงครรภ์ ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพด้านการวิจัย ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ เนื่องจากสมรรถนะดังกล่าวยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย และสมรรถนะด้านสังคมที่ยังไม่มีการศึกษา

2. ควรมีการศึกษาทดลองซ้ำเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลในด้านต่างๆ เพื่อยืนยันประสิทธิผลของวิธีการพัฒนานั้นๆ โดยอาจทำการศึกษาในเนื้อหารายวิชา กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้ได้ข้อสรุปของผลการพัฒนาอันแท้จริง อีกทั้งเพื่อใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยในโอกาสหน้า

3. ควรมีการศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ของการศึกษาวิจัยและศึกษาถึงความคงทนของการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลแต่ละด้าน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. เรืองอุไร อมรไชย และ อาจารย์ ดร. รสวลีย์ อักษรวงศ์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้วยความขอบคุณยิ่ง

บรรณานุกรม

ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์. แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์: แนวคิดพื้นฐาน

และวิธีการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิธานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2541.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. การวิเคราะห์อภิธาน (META - ANALYSIS). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ประณีต ส่งวัฒนา. “สถานภาพและทิศทางการวิจัยทางการพยาบาล: มุมมองจากประสบการณ์,” *Princes of Naradhiwas University Journal*. 1 : ฉบับปฐมฤกษ์ (มกราคม-เมษายน 2552) : 1-7.

พัชรา สีนลอยมา. เอกสารประกอบการสอนวิชาการระเบียบวิธีการวิจัยทางนิติศาสตร์ เรื่อง กรอบแนวคิดและการตั้งสมมติฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์ สาขานิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

วิจิตร ศรีสุพรรณ. การวิจัยทางการพยาบาล : หลักการและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่ : โครงการตำรา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552. ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2552. (ออนไลน์) 2552 (อ้างเมื่อ 8 มีนาคม 2554). จาก : http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/nursing_m1.pdf
- เสถียร อุสาหะ. การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.(ออนไลน์) 2542 (อ้างเมื่อ 16 กรกฎาคม 2554) จาก: <http://www.moe.go.th/main2/edu-reform/edu-reform.htm#b2>
- สภาการพยาบาล. สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2552. (ออนไลน์) 2552. (อ้างเมื่อ 16 กรกฎาคม 2554). จาก : <http://netra.lpru.ac.th/~phaitoon/competency/pronerve2.pdf>
- สมชาย วรภิเษมสกุล. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุตรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์, 2553.
- สมพงษ์ พันธุ์รัตน์. เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติและวิจัยทางการศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ.รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2552.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549). (ออนไลน์) 2544. (อ้างเมื่อ 10 สิงหาคม 2555) <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=91>
- สวลี แซะยุชบุ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนบนเว็บเรื่อง ปัญหาและผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550.
- Cohen, J. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (second ed.). Hillsdale, New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates,1988.
- Cooper, H., L.V. Hedges and J.C. VaLentine. *The Handbook of Research Synthesis and Meta-analysis*. 2nded. New York : Russell Sage Foundation, 2009.
- Glass, G. V., B. McGaw and M. L. Smith. *Meta-Analysis in Social Research*. Beverly Hills: Sage Publications. 1981.
- Hedges, L.V. and I. Olkin. *Statistical Methods for Meta-Analysis*. Orlando, Florida: Academic Press, Inc., 1985.